

สมพานรศรีมี พรหมโสภาก. การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการจัดการทุนทางปัญญา การจัดการความรู้
ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2560.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ
การจัดการทุนทางปัญญา การจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง
ของรูปแบบที่ศึกษา วิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณในระยะแรกเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม
จากตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 52 คน และครูผู้สอน จำนวน 312 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลาย
ขั้นตอน การวิจัยเชิงคุณภาพระยะที่สอง เก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และ
ครูผู้สอน จำนวน 5 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร
สถานศึกษา และแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง
ระหว่างข้อคำถามกับนิยามตัวแปรการวิจัย ตั้งแต่ 0.60 - 1.00 และแบบสอบถามที่ใช้ในการวัดตัวแปรสังเกตได้
แต่ละองค์ประกอบมีค่าความเชื่อมั่น ตั้งแต่ 0.769 - 0.973 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติการบรรยายสหสัมพันธ์
แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการวิเคราะห์เชิงสาเหตุพระระดับด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเอ็มพลัส
และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของการจัดการทุนทางปัญญาคือ 1) ทุนมนุษย์ ประกอบด้วย สมรรถนะ แรงจูงใจและทัศนคติ
2) ทุนโครงสร้างและองค์การ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ วัฒนธรรมสถานศึกษา การบริหารจัดการและการทำงานเป็นทีม
และ 3) ทุนความสัมพันธ์ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม ความพึงพอใจและความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ
องค์ประกอบของการจัดการความรู้ ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย การกำหนดองค์ประกอบ การจัดการกระทำข้อมูล
การจัดเก็บความรู้ และผลการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการจัดการทุนทางปัญญา การจัดการความรู้
ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยระดับบุคคลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาทางตรงและทางอ้อมคือ
การจัดการความรู้ ทุนโครงสร้างและองค์การ และทุนความสัมพันธ์ และ 2) ปัจจัยระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
สถานศึกษาทางตรงทางอ้อมคือ การบริหารจัดการทรัพยากร การกระจายอำนาจทางการศึกษาและการบริหารโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐานและความเป็นเลิศของสถานศึกษา และ 2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์
เชิงสาเหตุของการจัดการทุนทางปัญญา การจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $\chi^2 = 386.753$, $df = 344$, $p = 0.055$,
 $\chi^2/df = 1.124$, $CFI = 0.994$, $TLI = 0.991$, $RMSEA = 0.020$, $SRMR_w = 0.017$, $SRMR_b = 0.090$ เมื่อพิจารณา
ในระดับบุคคล พบว่าประสิทธิผลสถานศึกษาได้รับอิทธิพลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการจัดการ
ความรู้ ซึ่งสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลสถานศึกษาได้ร้อยละ 87.20 และในระดับโรงเรียน พบว่า
ประสิทธิผลสถานศึกษาได้รับอิทธิพลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการบริหารจัดการทรัพยากร
ซึ่งสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลสถานศึกษาได้ร้อยละ 75.50

คำสำคัญ: การจัดการทุนทางปัญญา, การจัดการความรู้, ประสิทธิผลสถานศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ ดร.ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

รองศาสตราจารย์ ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ
ร.ร. ๒๕๖๑

